

PIRMA GYVŲ BŪTYBIŲ KELIONĖ ŽEMĖ — KOSMOSAS — ŽEMĖ

TASS'o PRANEŠIMAS

Pagal kosminės erdvės tyrimo planus 1960 m. rugpjūčio 19 d. Tarybų Sąjungoje buvo paleistas antrasis kosminis laivas į Žemės palydovo orbitą. Pagrindinis paleidimo uždavinys yra toliau tobulinti sistemas, užtikrinančias žmogaus gyvybinę veiklą, o taip pat jo skridimo ir grįžimo į Žemę saugumą.

Kabinoje, kuri aprūpinta viskuo, kas reikalinga būsimajam žmogaus skridimui, yra bandomieji gyvūnai, jų tarpe du šunys, kurių vardai „Strelka“ ir „Belka“.

Skriejant laivui-palydovui, numatoma atlikti eilę medicinos-biologijos eksperimentų ir įvykdyti mokslinių kosminės erdvės tyrimų programą.

Antrasis tarybinis laivas-palydovas išvestas į orbitą, kuri artima apskritimo orbitai ir kurios aukštis apie 320 kilometrų.

Pradinis laivo apsisukimo periodas yra 90,6 minutės, jo orbitos palinkimas palyginti su pusiaujo plokštuma lygus 65 laipsniams. Laivo-palydovo svoris be paskutinės raketos-nešėjos pakopos yra 4.600 kilogramų.

Laive-palydove įrengtas radijos siųstuvas „Signal“, kuris vikiu 19,995 megaherco dažnumu, radiotelemetrijos aparata, kuri perduoda Žemėn duomenis apie bandomųjų gyvūnų būklę ir visų palydove esančių sistemų darbą.

Kad būtų galima stebėti gyvūnų elgesį, laive-palydove įrengta radio-televizijos sistema.

Parangiamieji duomenys parodė, kad laive-palydove esančios sistemos veikia normaliai.

Baigus vykdyti vienai parai numatytą tyrinėjimų programą ir gavus duomenis apie gyvūnų gyvybinę veiklą ir normalų laivo-palydovo bordinės sistemos funkcionavimą, buvo duota komanda jį nuleisti iš orbitos. Komanda duota 18-ajame apsisukime. Laivo-palydovo valdymo sistema ir stabdymo įtaisas dirbo labai tiksliai ir užtikrino laivo nusileidimą į numatytą rajoną. Nusileidimo taško nukrypimas nuo apskaičiuotojo sudarė apie 10 kilometrų.

4.600 kilogramų sverias (neskaitant raketos-nešėjos paskutinės pakopos svorio) laivas-palydovas, turėdamas specialią šiluminę apsaugą, sėkmingai praskriejo Žemės atmosferą. Laivas-palydovas ir nuo jo atsiskyrusi kapsulė su bandomaisiais gyvūnais sėkmingai nusileido.

Lėktuvai ir malūnsparniai pristatė į nusileidimo vietą medicinos ir techninį personalą.

Visi bandomieji gyvūnai, taip pat šunys Strelka ir Belka, po skridimo ir nusileidimo jaučiasi gerai.

Šiuo metu visapusiškai tiriami iš kosminio skridimo grįžę gyvūnai. Parangta aparata užtikrino normalią gyvūnų gyvybinę veiklą skridimo metu.

Tuo būdu, pirmą kartą istorijoje gyvos būtybės, atlikusios daugiau kaip septynių šimtų tūkstančių kilometrų kosminį skridimą, sėkmingai grįžo į Žemę.

Tarybinių mokslininkų, inžinierių, technikų ir darbininkų genijaus sukurto kosminio laivo-palydovo paleidimas ir grįžimas į Žemę pranašauja žmogaus skridimą į tarpplanetinę erdvę.

MOKSLINIŲ TYRIMŲ PROGRAMA SĖKMINGAI ATLIKTA

Smulkmenos apie kosminio laivo „keleivius“

TASS'o PRANEŠIMAS

1960 metų rugpjūčio 21 d. į Maskvą buvo pristatyti gyvūnai, kurie pirmą kartą istorijoje grįžo iš kosminio skridimo.

Kaip jau buvo pranešta, antrajame tarybiname kosminame laive-palydove skrido šunys Strelka ir Belka. Be jų, siekiant iširti radiacijos įtaką ir kosminio skridimo sąlygas, laive buvo ir kitų gyvūnų — 40 pelių, 2 žiurkės, vabzdžių, augalų, javų grūdų ir kelių mikrobų.

Laivo-palydovo kabinoje skrido 13 baltųjų laboratorinių ir 15 juodųjų pelių ir 2 baltosios žiurkės. Katapultuotame konteineryje, be Belkos ir Strelkos, buvo 6 baltosios ir 6 juodosios pelės, vabzdžiai-drofofilai

15-oje kolboje, augalas tradescantija 2 kolbose, augalas chorela 8 ampulėse skystoje maitinamojoje terpėje suspensijų pavidalu, 4 ampulėse su agaru, grybelinės kultūros — aktinomicetali — 14 ampulių, kukurūzų, įvairių veislių kviečių, žirnių, svogūnų ir nigelos sėklos.

Be to, konteineryje buvo nedidelis žmogaus ir triušio odos ruožėliai 2 ampulėse, helo vėžinės ląstelės 6 ampulėse, mikrobai: 2 žarnų lazdelės „KK-12“ 11 ampulių, žarnų lazdelė „V“ 6 ampulėse, tipo „Aerogenes“ žarnų lazdelė 4 ampulėse, sviesto rūgimo lazdelė 2 ampulėse, stafilokokai 2 ampulėse, dezinfekcinė rūgštis 6 ampulėse, bakteriofagas „T-2“ 3 ampulėse ir bak-

teriofagas 13-21 — 3 ampulėse.

Moksliniams tyrimams atlikti kosminame laive buvo ši aparata:

— lengviesiems ir sunkiesiems branduoliams tirti pirminiame kosminame spinduliavime;

— rentgeniniam ir ultravioletiniam saulės spinduliavimui tirti;

— kosminės radiacijos lygiams (dozėms) konteineryje gyvūnams registruoti.

Laive buvo apie 60 kilogramų bendro svorio blokal iš storasluoksnių branduolinių fotoemulsių, be to, viename iš fotoemulsių blokų buvo numatomas fotoemulsių išryškimas betarpiškai laive.

Mokslinė informacija buvo įsimenama ir pagal

KOLEKTIVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKSCIŲ RAJONO KOMITETO
IR RAJONO DZD TARYBOS ORGANAS

Visų šalių proletarai, vienykitės!

1960 m.

rugpjūčio

25 d.

Ketvirtadienis

Nr. 69 (1156)

KAINA 15 KAP.

Eina nuo 1948 m.

—Didžiuojamės tavimi, Tėvyne,— sako rajono darbo žmonės

Džingu, kad pirmaujame

Mūsų šalis pirmoji atveria vartus į Visatą. Tai vaizdžiai byloja paskutinis įvykis, nustebinęs visą pasaulį: gyvos būtybės, paleistos laivo kosmosan, sugrįžo į Žemę. Visam pasauliui dar kartą tapo aišku, kad pirmoji pasaulyje socialistinė šalis taip pat yra pirmoji moksle ir technikoje.

Kosminio laivo grįžimas į Žemę — tai pirmasis signalas, jog ir žmogus jau yra tolimų

kelionių į kitas planetas slenkstyje.

Mes, darbininkai, didžiuojamės savo Tėvynės pasiekimais užkariaujant kosmosą, didžiuojamės tuo, kad didžioji Tarybinė šalis garsėja pasaulyje ne masinio naikinimo ginklais, o istorinėmis mokslo ir technikos pergalėmis, skirtomis taikos reikalui.

Kažkada kapitalistai pavadino Tarybų šalį „drambliu su molinėmis kojomis“. Štai ką parodė jums tas „dramblis“.

ponai imperialistai. Nuslėmkite skrypėles prieš tokią dramblį!

Tarybinio žmogaus kūrybinės minties nėra ribų, nėra nenugalimų darbų. Mes didžiuojamės savo liaudies nemariu žygdarbiu ir žinome, kad ir ateityje tarybinis žmogus stebins pasaulį savo darbais, kad jam pirmam priklausys kelionė į nežinomas erdves.

J. DIDAS
Rajono pramkombinato darbininkas

Du pasauliai

rybinių žmonių džiaugsmui nėra ribų! Kaipgi nesididžiuoti Tėvyne. Juk laivo paleidimo tikslas — dar labiau priartinti žmogų prie saulės ir žvaigždžių. Tai kilnus, pažangus tikslas.

Visiškai kitokiais planais ir mintimis gyvena kapitalistinis pasaulis. Jungtinių Amerikos Valstijų kariauna ir toliau vykdo savo valstybinę šnipinėjimo programą. Nors JAV irgi neseniai iškėlė

į orbitą dirbtinį žemės palydovą, bet jo aparata skirta žvalgybai ir šnipinėjimui. Tai gėdingas faktas.

Mes, kolūkiečiai, smerkiame naujojo karo kursytojus ir didžiuojamės tarybine Tėvyne — talkos, mokslo ir pažangos švyturiu.

V. STASIULIONIS
„Žalgirio“ kolūkiečio
ketvirtos brigados
brigadininkas

kus gyvūnų stebėjimus su objektyviais duomenimis apie jų fiziologinių funkcijų pakitimus, perduotais į Žemę telemetrinės sistemos pagalba.

Papildomai atlikti antrojo tarybinio laivo-palydovo orbitos elementų apskaičiavimai patvirtino, kad visą laiką jis skrido orbita, labai artima apskaičiuotajai.

Tiksliai įvairių veiksmų, darančių įtaką kosminio laivo skriejimui ir nusileidimui, apskaita, nenutrūkstamas jo orbitos elementų matavimų rezultatų apdorojimas elektroninėmis skaičiavimo mašinomis ir jos patikimų apskaita, kaip jau

buvo pranešama anksčiau, įgalino labai tiksliai nuleisti laivą.

Kosminiam laivui ir iš jo katapultuojamam kontaineriui leidžiantis bel nusileidus, specialūs laive ir konteineryje įrengti radijo siųstuvas spinduliavo radijo signalus. Tai įgalino nenutrūkstamai pelenguoti laivo bei kontainerio padėties vietas ir juos sekti iki pat nusileidimo vietos.

Visų gyvūnų ir biologinių objektų būklė gerai.

Mokslinių tyrimų ir matavimų programa atlikta. Gauti duomenys šiuo metu apdorojami ir visapusiškai tiriami.

DERLIUS PAVOJUJE

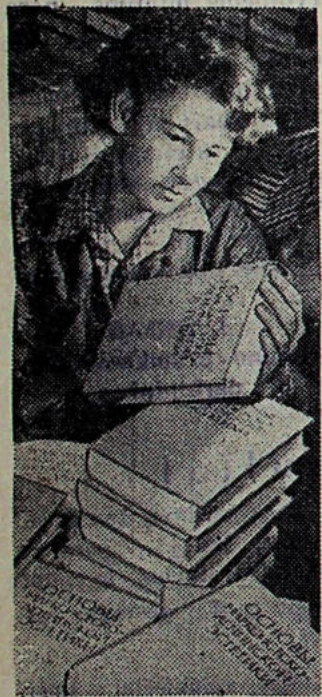
Vėjuje linguoja nepiautę rugių varpos, dalgio prašyte prašosi pabalės vasarojus, o „Jaunosios gvardijos“ kolūkio laukuose tylu ir ramu. Čia visai nesijaučia to didžiulio darbo ritmo, kaip kad kituose kolūkiuose.

I pagalbą besimokantiems marksizmo-leninizmo estetika

MASKVA. Artėjant partinio švietimo naujiems mokslo metams „Krasnyj Proletarij“ spaustuve išleido knygą „Marksizmo-leninizmo estetika pagrindai“ 100 tūkstančių egzempliorių tiražu.

Nuotraukoje: kontrolierė komjaunolė Margarita Cistiakova peržiūri naują knygą prieš išleidžiant ją iš spaustuves.

V. Chuchlajev (TASS) nuotr.

— Ko rugių nepiautinat? — klausiam antros brigados brigadininką Pr. Juodelę.

— Mašinos klimpsta.

— Tai piaukit vasarą, juk grūdai byra.

— Kad rugiai dar nepiauti, tai kaip čia dabar vasarą piausi, — krapšto pakaušį brigadininkas.

Cia, pasirodo, visi gyvena tokiomis nuotaikomis: kol vieno darbo nebailgia, kito nepradės. Tokios nuomonės ir agronomė G. Petkevičiūtė.

Antroje brigadoje esamus rugius jau seniai galima buvo dalgiais nurėžti. Bet brigadininkas nė vienam kolūkiečiui šito padaryti nepasiūlė.

— Tai kam tos mašinos, jei dalgiais piausime, — teisinasi brigadininkas.

Vasara atsilikusių nelaukia. O kolūkio derlius tikrai pavojuje. Jei taip ir toliau kolūkiečiai tūpčios vietoje, bus rimtų nuostolių. O atsakyti kam nors teks, ir, pirmiausiai, vadovams.

Nė vieno pėdo nėra iki šiol iškulta. Tomis dienomis, kai lyja, kolūkiečiai atostogauja, po namus vaikštinėja. Sėja visai prieš akis, o dirvų paruoštų nėra. Turima suartus 73 ha dobilienos, tačiau žemė nelėkščiuta. Gi traktoriai nedirba. Netikiškių kaimė net trys stovi be dar-

bo, o traktorininkai irgi švilpaujami vaikštinėja.

— Kam tą žemę sėjai ruošti, jei sėklų neturim, — atsikalbinėja kolūkio agronomas.

— Sėjos plano visvien neįvykdysim, — jau dabar dejuoja kolūkio pirmininkas V. Traškinas.

Kolūkyje trūksta darbo jėgos. Vadovai teisinasi, kad kultūrai nėra kam, kad kuls tik tada, kai nuims derlių. Tačiau kūrėjų brigadą sudaryti labai lengva. Jei sąskaitybos darbuotojai, agronomė, be darbo vaikštinėjantys mechanizatoriai stotų prie mašinos, būtų ir sėklos paruošta. Deja, to niekas neorganizuoja.

Laukuose teberuduoja jau seniai nupiauti sėkliniai dobilai-motiejukai. Dalis apipuvo, sėklos išbyrėjo. Tačiau lauke žaliojo nė vieno nematyti. Rugpjūčio 23 d. pats kolūkio pirmininkas pasiėmė mašiną ir išvažiavo vežti dobilų.

— Kaip reikia dirbti, parodysiu pavyzdį visiems, — pasigyrė V. Traškinas. Tik gaila, kad ne į dobilų lauką, o ant buteliuko „samagono“ pataikė.

Argi niekam taip ir neteks atsakyti už sužlugdytą javapiūtę, už derliaus suostolius?

E. BUDREIKIENĖ
Žemės ūkio inspekcijos agronomė

Kazachstano plėšininėse žemėse vis labiau plėčiasi duoninių javų plūties. Alma-Atos srityje vieną pirmųjų baigė grūdų paruošas Džambulo rajono žemdirbių. Pasikalbavę savo galimybes, jie pasiryžo iki Kazachstano dvidešimtmečio dienos pristatyti valstybei dar vieną milijoną pūdų grūdų virš plano.

Nuotraukoje: Džambulo rajono raudonoji gurguolė veža viršplaninius grūdus į paruoštą punktą.

S. Akbanbetovo (TASS) nuotr.

MOKSLEIVIŲ PARAMA

Andrioniškio septynetės mokyklos mokiniai, vadovaujami mokytojos J. Kostinienės, „Paryžiaus Komunos“ kolūkyje nurovė beveik hektarą linų. Labai gerai dirbo moksleivės Lionė Navikaitė, Aloyzas Kavoliūnas ir kt.

Kartu su moksleiviais kolūkio laukuose darbuojasi Andrioniškio kultūros namų darbuotojai.

J. Budreikienė

Paklota pusė linų

„Svyturio“ kolūkio linininkystės grandininkui K. Pakšiui darbymečio dienos prasidėjo. Linai nurauti, ir tolesnis jų likimas pavedamas grandies nariams.

Nuo 20 ha ploto iškulti sėmenys ir stiebliai pakloti. Ypač gerą sėmenų derlių gauna J. Dimono vadovaujama brigada. Iš kiekvieno hektaro čia prikuliama po 6,5 centnerio sėmenų. Tai pusantro centnerio daugiau negu pernai. Daugiau bus ir pluošto.

Artimiausiomis dienomis kolūkis pradės parduoti sėmenis valstybei.

Br. Audronis

Komjaunuoliai talkininkauja

Komjaunimo rajono komitetas buvo suorganizavęs įstaigų ir įmonių komjaunuolių talką „Ateities“ kolūkyje. 22 talkininkai per dieną nurovė apie 2 ha linų. Sąžiningai padirbėjo raikopsąjungos pirminės komjaunimo organizacijos sekretorė I. Mačėnaitė, statybos-montavimo valdybos darbininkas M. Balčiūnas ir kiti.

Artimiausiu metu komjaunimo rajono komitetas organizuos keltą talkų tame pačiame ir kituose rajono kolūkiuose.

VI. Atkočius
LLKJS rajono komiteto instruktorius

Kukurūzai kaip miškas

12 hektarų plote kaip miškas išaugo kukurūzai „Kelias į komunizmą“ kolūkio trečioje laukininkystės brigadoje, vadovaujamoje brigadininko J. Sapkausko. Iš hektaro tikimasi gauti ne mažiau kaip po 500 cnt žaliosios masės. Kiekvienai karvei teks po 10 tonų silos.

K. BERNOTAS

PABALTIO DAILININKAI ANYKŠČIUOSE

Puikūs Anykščių kraštai. Kalnai, kalneliai, šilais apkloti, kvepią pušynai, mėlyna juosta per lygumas, gojus ir klonius vingiuojanti Sventoji, baltakakliai beržais pasidabinusios pakelės traukia ir vilioja kiekvieno praeivio, svečio, ekskursanto ar polslautojo žvilgsnį.

Ne vienas dailininkas su teptuku ir molbertu rankose apkeliavo tuos gamtos grožiu alsuojančius mūsų rajono gamtos kampelius.

Per praėjusius du mėnesius Anykščiuose svečiavosi ir dirbo net dvi dailininkų grupės. Viena iš jų — Vilniaus Valsstybinio Dailės instituto studentai keturiasdešimt dienų čia ieškojo kūrybinių minčių savo praktikos darbams, kita — Pabaltijo respublikų jaunųjų dailininkų grupė Anykščius pasirinko savo kūrybinio darbo sto-

vykla. Dvi savaites jaunieji Estijos, Latvijos ir Lietuvos dailininkai grožėjosi Anykščių valžais, lankėsi ir stebėjo darbo žmonių gyvenimą rajono kolūkiuose, įmonėse ir gamyklose.

Antradienį jaunieji Pabaltijo dailininkai savo darbus, kurie gimė viešnagės Anykščiuose metu, pateikė vertinti žiūrovui. Daugiau kaip šimtas trisdešimt įvairių darbų, išstatytų įvykioje parodoje, — tokia buvo jaunųjų dailininkų ataskaita.

Vakare, po darbo, į Jono Billūno vardo vidurinės mokyklos rūmus suplaukė šimtai miesto darbo žmonių. Čia įvyko Pabaltijo dailininkų darbų parodos atidarymas-aparimas. Į susirinkusių anykštėnų krepšius Lietuvos TSR Dailininkų Sąjungos valdybos sekretorius, skulptorius K. Bogdanas. Jis pasakoja apie gražias Pabaltijo jaunųjų dailininkų

tradicijas, apie jų kūrybinį kelią ir planus, apie tą puikią, tvirtą draugystę, glaudų bendradarbiavimą, kurie riša visų trijų respublikų dailininkus.

Atsakomąjį žodį anykštėnų vardu tarė Anykščių rajono Darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas K. Zulonas. Jauniesiems dailininkams jis palinkėjo kūrybinės sėkmės ir kvietė dažniau su panašiomis parodomis ir kūrybinėmis komandiruo-tėmis apsilankyti Anykščių krašte.

Respublikos jaunųjų dailininkų sekcijos pirmininkas L. Surgailis papasakojo, kaip ir kiek jaunieji dailininkai dirbo šios nelliagos kūrybinės stovyklos dienomis, kas juos labiausiai žavėjo, kokius neišdildomus įspūdžius paliko Anykščiai ir anykštėnai.

Pabaltijo jaunųjų dailininkų vardu kalbėjęs

estas Ellma Herald ir latvis Serglejs Masliakovs padėjo anykštėnams už jų nuosirdų, šiltą priėmimą.

Anykštietės merginos svečius apdovanojo gyvų gėlių puokštėmis.

...Keturiuose erdviose klasėse ir koridoriuje tvarkingai išdėstyti jaunųjų dailininkų darbai: peizažai, etudai, rajono darbo žmonių portretai, grafikos darbai. Seniai jau anykštėnai nematė tokios gausios, gana įdomios ir skoningos parodos. Ir kas svarbiausia, kas maloniausia anykštėnui, kad šiose drobėse pavalzduoti gerai pažįstami ir artimi mūsų gamtos kampeliai, žinomos apylinkės, gimtasis miestas, naujos, besiplečiančios statybos.

Kiekvienas, kuris lankėsi parodoje, kuris žiūrėjo, estų, latvių ir lietuvių dailininkų darbus, išsinešė neišdildomą įspūdį. Be abejo, malonu ir mela buvo jaunai

Lietuvos dailininkei Birutei Zilytei klausyti lankytojų pastabų ir atsiliepimų apie jos išstatytus darbus, sukurtus pagal visiems žinomas legendas ir padavimus. Tokie paveikslai, kaip „Laimės žiburys“, „Legenda apie Puntuko akmenį“ ir kiti atlikti naujoviškai, originaliai, tačiau jau iš karto traukia ir maloniai nuteikia lankytoją. Gerą įspūdį anykštėnams paliko ir Ados Medutytės, Vaclovo Graženo, Vytauto Povilaičio ir kitų darbai.

Jaunoji dailininkė Aldona Gričiūnaitė savo darbams tematiką pasirinko iš mūsų rajono kolūkinio gyvenimo. Ji kartu su savo draugais ne kartą lankėsi „Anykščių šilėlio“ kolūkyje, stebėjo kolūkiečių darbą fermose, prie derliaus nuėmimo. Žiūrint karvių melžėjos T. Luščiauskaitės, kerdžiaus J. Nlauros portretus, peizažą iš rugių laukų, jauti, kad dai-

lininkė ne tik domisi kolūkinio kaimo gyvenimu, jo žmonėmis, bet ir puikiai pažįsta jo ritmingą pulsą, suprantamai ir valdžiai moka jį pateikti drobėje.

Rygos jaunas dailininkas Serglejs Masliakovs eksponavo darbus, kuriuos jis sukūrė būvodamas Anykščių statybose bei „Anykščių“ plytų ir drenažo vamzdžių gamykloje. Iš tokių pažymėtini „Smėlio karjere“ ir „Darbininkų gyvenvietė“.

Originalus savo forma ir turiniu yra rygiečio Klebach Henry darbas, pavadintas „Senoji Lietuva“. Lankytojai liko sužavėti ir jo etudų apie Anykščius serija.

Nelengva išvardinti visus parodoje išstatytus darbus. Vieniems patiko estų Sampu Helmo, Ellma Herald, Klas Peter darbai, kitus labiau sužavėjo latvių sukurti etudai ir peizažai. Aišku tik viena, kad įvykus Pabaltijo jaunųjų dailininkų paroda anykštėnams suteikė daug malonių ir gražių įspūdžių.

Z. Mikšys

SKAITYTOJŲ *laiškai*

Vis dėlto reikia sutvarkyti

Siuo metu mūsų rajone veikia 2 stacionariniai kino teatrai — Anykščiuose ir Troškūnuose, 4 puslaustacionariniai — Debelkiuose, Viešintose, Raguvėlėje, Svėdasuose, ir 54 kino demonstravimo punktai.

Puslaustacionariuose kino demonstravimo punktuose Svėdasuose ir Debelkiuose kino mėgėjai turi progos per savaitę pažūrėti net 6 naujus kino filmus. Smarkiai išaugo žiūrovų skaičius. Jeigu 1959 metais vidutiniškai vienam rajono gyventojui teko 5,5 apsilankymo į kiną, tai jau per šiuos metus 7 mėnesius vienam rajono gyventojui tenka 3,8 apsilankymo.

Tačiau rajono darbo žmonių aptarnavimas kinu būtų žymiai geresnis, jeigu visuose rajono kolūkiuose — kino demonstr-

ravimo vietose būtų įrengtos geros kino aparatinės, atitinkančios priešgaisrinės apsaugos taisyklių reikalavimus ir užtikrinančios normalų kino mechanikų darbą.

„Diktarių“ kolūkyje jau keli mėnesiai nedemonstruojami kino filmai, nes šio kolūkio valdyba ir jos pirmininkas A. Sakalauskas iki šiol neišsprendžia kino aparatinės pastatymo klausimo. Tokiu kolūkio valdybos pirmininko elgesiu

pagrįstai pasipiktinę kolūkiečiai, kuriems nėra sąlygų reguliariai matyti kino filmus.

Toklia pat padėtis ir Puškino vardo kolūkyje. Šio kolūkio pirmininkas drg. Genčiauskas jau seniai žada įrengti kino aparatinę, tačiau toliau pažadų nežengė nė vieno žingsnio. Dėl to pas puškiniečius kino filmai nedemonstruojami.

Kai kuriuose kolūkiuose nors ir yra kino aparatinės, tačiau jos pilnai neregintos. „Laisvo

artojo“ ir „Aušros“ kolūkiuose iki šiol neištinuotos kino aparatinių sienos ir lubos, nesutvarkytos grindys.

Aple nepatenkinamą kai kurių kino aparatinių būklę jau buvo rašyta spaudoje, bet trūkumai iki šiol dar nėra šalinami.

Kinas atlieka didžiulį darbo žmonių auklėjimo darbą. Todėl kino aparatinių sutvarkymui ir darbo žmonių aptarnavimui kinu turi būti skiriamas kuo rimčiausias dėmesys.

Z. Vallauskas
LKP rajono komiteto
lektorius-konsultantas

Kino aparatinės — kiekvienam kolūkiui Pagalvokime apie kolūkių statybą

PRAEIČIAI

Giliausią žaizdą mums širdy palikus,
Kaip pamotė — bemielė ir rūstė,
Tu išėjai su savo pakalikais,
Su sąžinėm juodom, tartum naktis.

Tu išėjai, paklūsus jauną žmogų
Ir mažą vaiką po tėvų žeme,
Ir žvelgdama į skurdą, alkį, blogį,
Kaip budelis, šypsenėle ramia.

Tu išėjai, dar ašaroms berledant,
Krauju apliejus rožes, ramunes.
Lai neša vėjas nuo manęs ir žiedo
Tau prakelkimo salves ugnines!

Tu išėjai, apvogus darbo laudį,
Nutukusi, kerštinga ir šlykšti.
Tos nuoskaudos man širdį plėšys, jaudins...
Bet atgalios keliai tau užverti!

JONAS PUSLYS
Anykščių plytinės darbininkas

Pasitarkime statybos klausimu

Siuo metu Anykščių tarpkolūkinė statybos organizacija (TSO) rajono kolūkiuose stato 12 pastatų. Vietinės statybinės medžiagos, išskyrus 3-jų pastatų molio sienas, nenaudojamos. Statybos darbų saviškai kol kas nemažėja. TSO pilnas yra palyginti nežymus. Nuosavos gamybinės bazės Anykščių TSO iš viso neturi. Yra tik trys sunkvežimiai ir pora skiedinio maišiklių. Tiesa, prieš keletą dienų gavome naują universalų „Belorusj“ tipo traktorių.

Kuo gi paalškinti aukščiau minėtus trūkumus?

Visų pirma tuo, kad kolūkių dalininkai, įsteigiant TSO, iš viso neįnešė indėlių, išskyrus „Diktarių“ kolūki, davusį 10 tūkstančių rublių. Taip pat nepakankamai įnešamos apyvartos lėšos.

Tokiu būdu TSO negali išpirkti ir paruošti kolūkiams užsakomoms išskirtos statybinės medžiagos. Tokiu atveju kolūkiams užsakomai patys ruošia ir išperka statybinės medžiagas, o TSO padeda užsakomoms tik darbo jėga ir transportu.

Esant tokiai padėčiai, TSO negali sukaupti statybinės medžiagų normaliam darbui užtikrinti, o tuo pačiu išlaikyti pastovią darbo jėgą. Statybos darbai žiemą beveik nevykdomi, ir darbininkai būna priversti ieškoti darbo kitur, gi pavasarį vėl su didžiausiais sunkumais pradedamas darbo jėgos kaupimas.

Pasitarko nusiskundimų, kad tarpkolūkinė statybos organizacija per ilgai stato pastatus ir tokiu būdu „išaldo“ kolūkių lėšas. Šis kaltinimas daugelyje atvejų neturi jokio pagrindo. Juk tarpkolūkinė staty-

bos organizacija statybinę medžiagą neturi ir visiškai priklauso nuo kolūkių užsakovo malonės. Šis priekalštas dažniausiai tar nauja pridengti statybinę medžiagą sunaudojimą kitoms pastatams ir reikalingam, kurių tiek daug kolūkiuose, o ne statybai, kurią vykdo tarpkolūkinė statybos organizacija.

Reikėtų daryti taip. Visas statybinės medžiagas, reikalingas TSO metinei darbų apimčiai įvykdyti, perduoti tiesiog tarpkolūkinės statybos organizacijai. Čia žiemos metu galima būtų suvežti ir savo dirbtuvėse apdoroti medieną, daryti stalių ir kitus gaminius. Žmonės būtų nuolat apkrauti darbu ir nebūtų sezoniškumo. Taip sutvarkyti reikėtų kuo artimiausiu metu. Tokių dirbtuvių statybos organizacija dar neturi, nes mažas kolūkių dalininkų skaičius, o ir tu pačių neįnešė indėlių bei apyvartos lėšos trukdo visa tai įgyvendinti.

Nors patvarių statybinę medžiagų gaminama kasmet vis daugiau, bet vis dažniau girdime, kad trūksta plytų, čerpių, cemento ir kitų statybinę medžiagų. Reikia pakeisti dalį pramoninės gamybos statybinę medžiagų kitomis, vietinėmis statybinėmis medžiagomis — statyti iš molio, akmenų, medžio betono, šlakbetono, nendrių bei durpių panelių ir kitų vietinių medžiagų. Tas sunkiai įgyvendinama, jeigu yra kur tas medžiagas paruošti, jeigu yra gamybinė bazė. Iš tų medžiagų galima būtų gaminti įvairių konstrukcijų surenkamus blokus, plokštes ir kt. Centralizuotu būdu pagaminti įvairūs konstruktyviniai elementai duoda galimybę, pritačius juos į sta-

tybos vietą, žymiai sparčiau statyti kolūkiuose gyvenamuosius, gyvulininkystės, žemės ūkio ir kitus pastatus.

Tenka pažymėti, kad neteisūs yra tie kolūkių, kurie neįvertina tarpkolūkinės statybos organizacijos reikšmės, neįstoja į jos narius, motyvuodami tuo, kad jie patys pajėgūs statyti greičiau, pigiau ir geriau negu TSO. Pavyzdžiui, „Skiemonių“ kolūkis, būdamas TSO nariu, š. m. vasario mėn. išstojo iš TSO, pareikšdamas, kad mes esame stipresni ir galime statyti patys.

Tokių nuomonių dėka dar iki šiolei gyvuoja jau atgyvenusi savo amžių privačių statybinę brigadų sistema. Ne tam kolūkiams turėtų didžiuotis savo pajėgumu, kad leistų naudotis atskiriems, pavieniams privatninkams, bet tam, kad savo tvirtumu padėtų organizuoti galingą nuosavą tarpkolūkinę statybos organizaciją, iš kurios būtų kolūkiams tik nauda.

Tačiau, priešingai tam, pastaruoju metu neretai pasireiškia neteisinga tendencija — nutraukti TSO veiklą. Juk TSKP XXI-me suvažiavime buvo nurodyta, kad, toliau vystant žemės ūkį, reikia plėsti tarpkolūkinės gamybos ryšius, organizuojant statybos ir kitas tarpkolūkinės įmones.

A. GILIUS
Rajono tarpkolūkinės statybos organizacijos vyr. inžinierius

Svarstant A. Giliaus straipsnį, redakcija kviečia kolūkių vadovus, statybininkus ir kolūkiečius šiuo klausimu pasisakyti laikraščio puslapiuose.

IŠ NEPASKELBTŲ LAIŠKŲ

Redakcija gavo skaitytojo V. Salnos laišką, kuriame buvo rašoma, kad „Laisvo artojo“ kolūkio pirminės komjaunimo organizacijos sekretorė L. Belousovaite nesirūpina jaunimo auklėjimu.

Į laiško nuorašą LLKJS rajono komitetas atsako, kad iškeltiems trūkumams pašalinti imtasi priemonių. Rugpjūčio 19 d. įvyko organizacijos susirinkimas. Sudarytas darbo planas, komjaunuoliams duoti įpareigojimai.

SAULĘTĄ DIENĄ PRIE EŽERELIO.

E. Bradesiūno fotoetiudas

Vienintelis atsakymas: „Nėra“

Kasdieną į Anykščių miesto mėsos parduotuvę susirenka šeiminkės.

— Dešros turite?

— Ką pasiūlytumėte dėl šaltienos?

— Gal dešrelių atvežėte?

Tokie klausimai pateikiami pardavėjoms. O jos vis kartuoja vienintelį atsakymą:

— Nėra.

Iš tiesų, seniai parduotuvėje buvo didesnis pasirinkimas dešrų, dešrelių. Kada nori, negausi kiaulių galvų, kojų ir kitų pigesnių mėsos produktų. Dažnai ištisas savaitės šaldytuve po stiklu guli kremzlėti ir gysloti jautienos gabalai, vos vos kiauliena mėsa pa-

sidengę kaulai. Seiminkės tikrai pažiūri į juos ir, nuleidusios galvas, išeina iš parduotuvės. Beje, čia ir taip negalima ilgiau pabūti. Parduotuvėje plauko kažkoks specifiškas gendancios mėsos kvapas, kad net nosį riečia.

Matyt, miesto kooperatyvo vadovai neperka mėsos šioje parduotuvėje. Jeigu jiems dažniau tektų užsukti į ją, nepatingėtų pavažiuoti į Panevėžio mėsos kombinatą ir parūpinti įvairių mėsos produktų. Juk pavasariop, kai buvo geri prekybininkų norai, dešrų, dešrelių ir įvairios mėsos parduotuvėje užteko.

R. Klimašauskaitė,
D. Ruzgaitė

Tiltas siūbuoja...

Ties Andrioniškiu per Sventąją nutiestas tiltas. Ilgus metus juo naudojo visi keleiviai. Tik šiemet jis pradėjo braškėti, siūbuoti. Vis dėlto atsiranda žmonių, kurie, nežinodami tilto tvirtumo, mėgina su mašinomis pervaziuoti. Ne vienam gali įvykti nelaimė.

„Paryžiaus Komunos“ kolūkio pirmininkas E. Kostinas ne kartą kreipėsi į rajono kelių skyrių, prašydamas suremontuoti tiltą. Bet čia vis atsakoma:

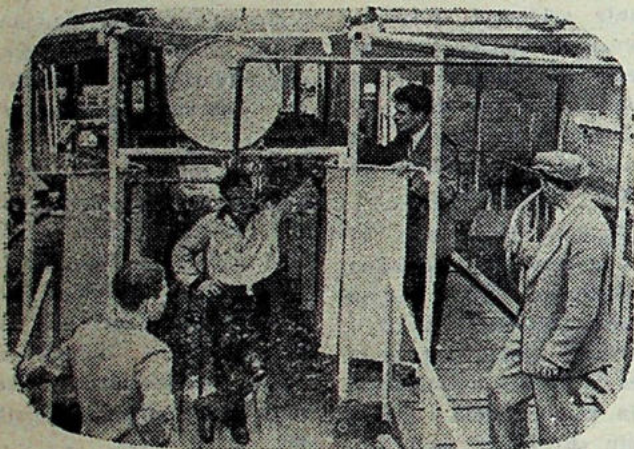
— Tiltas — tarpkolūkinis. Reikia, kad apylinkių kolūkiams prisidėtų prie remonto.

Tai ir organizuokit tilto remontą su visų tų kolūkių pagalba, draugai kelių skyriaus darbuotojai! V. Bernatonis

TSRS Liaudies Ūkio laimėjimų parodoje

Kieno patyrimą betirtum parodoje, su kuo bekalbėtum — visi kalba pirmiausia apie pašarus. Tik turint daug pašarų, galima žymiai padidinti galvijų skaičių, pakelti jų produktyvumą, gauti daug mėsos.

Draugas N. Chruščiovas šių metų gegužės mėnesį yra nurodęs, kad reikia sutelkti visų žemės ūkio darbuotojų, partinių, tarybinių, profsąjungų ir komjaunimo organizacijų darbuotojų pastangas, siekiant, kad kiekviename kolūkyje ir tarybiniame ūkyje šiemet būtų gauti dideli grūdų, kukurūzų grūdams bei silosui, cukrinių runkelių derliai, daugiau paruošti šieno, geriau naudoti ganyklas, žodžiu, reikia padaryti viską, kad būtų gausiai parūpinta pašarų gyvuliams ir kad būtų žymiai pakelta mėsos, pieno ir kitų produktų gamyba.

Visasąjunginės Liaudies ūkio laimėjimų parodos stambųjų raguočių paviljono atidaroje aikštelėje eksponuojama Vladimiro srities žemės ūkio bandymų stoties mechanizatorių pagaminta „eglutės“ tipo melžimo aikštelė. Ji skirta naudojimui lauko sąlygose ir fermose, kur galvijai laikomi palaidi. Tokios aikštelės pagalba per valandą galima pamelžti 65 karves.

Nuotraukoje: lankytojai apžiūri „eglutės“ tipo melžimo aikštelę.

N. Kulešovo (TASS) nuotr.

Prekės ir kreditą

Siekiant padėti darbininkams ir tarnautojams patogiau išsityti jiems reikalingas prekes, nuo šių metų pradžios respublikos miestuose ir visų rajonų centruose prekės pardavinėjamos ir kreditą. Septyniuose miestuose tai atlieka valstybinė prekyba, o kitur — vartotojų kooperacija.

Per praėjusį laikotarpį septyniuose miestuose darbininkams ir tarnautojams parduota ir kreditą prekių daugiau kaip už 33 milijonus rublių. Naujos formos prekyba

pasinaudojo beveik 33,5 tūkstančio pirkėjų. Vidutinė vieno pirkimo vertė sudaro apie tūkstantį rublių.

TSKP CK ir TSRS Ministrų Tarybos nutarimu „Dėl priemonių prekybai toliau gerinti“ numatyta, kad vartotojų kooperacijos organizacijos ilgal naudojamos prekės pardavinės ir kreditą ne tik darbininkams ir tarnautojams, bet taip pat ir kolūkiečiams — vartotojų kooperacijos pajininkams.

(ELTA)

Už 20—21 milijoną tonų mėsos per metus

Pirmųjų patyrimas akivaizdžiai įtikina, kad kolūčiai turi didžiulius galimus ne tik aprūpinti gyvulius visiškai vertingais pašarais, bet ir sudaryti jų dvimetę atsargą. Kokie gi yra šie galimūmų?

Žemės ūkio darbuotojai dabar jau žino, kad be kukurūzų nebus mėsos. Jie duoda daugiausia pašarinių vienetų iš hektaro, esant mažiausioms išlaidoms. Kukurūzų pasėlių išplėtimas septynmečio pabaigoje iki 35 milijonų hektarų (palyginti su 3,5 milijono 1953 m. ir 22,4 milijono 1959 m.) leis gauti 190 milijonų tonų pašarinių vienetų. Šios kultūros der-

nio su kitais pašarais visiškai užteks tam, kad mėsos būtų per metus gaminama 20—21 milijonas tonų.

Siaurės Kazachstan srities Cistovsko grūdų tarybiniame ūkyje pernai kukurūzai davė iš hektaro penkis kartus

daugiau pašarinių vienetų negu avižos, ir keturis kartus daugiau negu miežiai. Tai buvo pigiausi pašarai. Per pastaruosius penkerius metus mėsos gamyba tarybiniame ūkyje padidėjo penkis kartus, pieno — pusantro karto, vilnos — du kartus, iš gyvulininkystės gauta daugiau kaip keturi milijonai rublių pelno.

Toli už Tambovo srities yra pagarsėjęs Mičurinkso rajono Kominternovo vardo kolūkis. Jis apdovanotas Lenino ordinu. Visasąjunginėje Liaudies ūkio laimėjimų parodoje, „Kukurūzų“ pa-

ta žymiai daugiau gyvulininkystės produktų.

Norėdami smarkiai padidinti mėsos gamybą, Kominternovo vardo žemės ūkio artelės kolūkiečiai žymiai išplėtė kukurūzų gamybą. Jie raugia kombinuotą silosą: kukurūzai buvo paskaninami baltymais. Emė praktikuoti žaliąjį konvejerį. Sparčiai išvystė greit apsimokančią gyvulininkystės šaką — kiaulininkystę: plačiai naudojo vienkartinius apsiparšavimus ir tarpveislinį kryžminimą. Kolūkiečiai laikė ir penėjo kiaules didelėmis grupėmis, vasaros stovyklose, ganė

Jie davė kolūkiui 29 tūkstančius centnerių pašarinių vienetų, o tai įgalino pagaminti papildomai 3 tūkstančius centnerių mėsos ir 20 tūkstančių centnerių pieno.

Garsiųjų kukurūzų augintojų drg. drg. Dolinuk, Ladani, Selezniovo, Kobrinec, Motruk ir kitų patyrimas, plačiai eksponuojamas parodoje, moko, kaip reikia gauti gausius kukurūzų grūdų ir žaliosios masės derlius.

Pernai šalyje iš 150 milijonų tonų siloso 114 milijonų tonų buvo kukurūzų silosas. Ir vis dėlto, nors kukurūzai

puikus pašaras, jie turi vieną trūkumą — juose mažai baltymų. Šią spragą pirmiausia užpildo žirnių, sojos, pupų, vikių-avižių mišinio pasėliais, kombinuotu silosu. Gaminant baltymingus pašarus, vis didesnę vaidmenį vaidina sintetinis šlapalas ir pašarinės mielės. Parodoje demonstruojami jų gamybos įrengimų maketai ir schemos.

Milijonus galvijų galima nupenėti, naudojant maisto pramonės atliekas — išspaudas ir kitas. Ukrainoje cukraus fabrikuose ir runkelių priėmimo punktuose steigiami tarpkolūkiniai penėjimo punktai. Parodoje galima susipažinti su Poltavos srities žemdirbių patyrimu, kuris rodo, kad tokie punktai — tai tikriausias būdas mėsos gamybai didinti.

bulvių sklypuose. Sumažinti organizavo galvijų auginimą ir penėjimą. Padidino paukščių fermą. Iš bendro 3 milijonų 716 tūkstančių rublių piniginių pajamų gyvulininkystė pernai davė 2 milijonus 850 tūkstančių rublių.

Kukurūzai yra ypač vertingi tuomet, kada jie auginami ir suvalomi tik mechanizuotu būdu. „Kukurūzų“ paviljone, atskiroje salėje, rodomi įžymiųjų šalies mechanizatorių A. Gitalovo, N. Manukovskio ir kitų darbo metodai.

Nepaliestu pašarų, ypač kukurūzų, gamybos dirvonu vadinami pasėliai laukuose, nuvalius derlių. Kubanės krašto Korenovsko rajono Kirovo vardo kolūkyje pernai beveik 2,5 tūkstančio hektarų buvo apsėti kukurūzais nuvalius javus.

Agronomo patarimai

Geras silosavimo būdas

Nepastovios oro sąlygos, dažni lietūs trukdo nuimti derlių. Čia dar nespėjai vienos kultūros paimiti, žiūrėk, jau kita dalgelio prašosi. Šalia to kiekvienam kolūkiui reikia dar prisigaminti nemažai sulcingo pašaro — gero siloso. Štai aš ir noriu papasakoti apie naują, labai paprastą silosavimo būdą, su kuriuo teko susipažinti Kaišiadorių rajone.

Pagal turimą silosinės kultūros kiekį paaimamas žemės plotas (pavyzdžiui, 6×4 kvadratinio metrų), o jei masės yra daugiau, galima ir didesnį. Paviršius truputį kastuvais

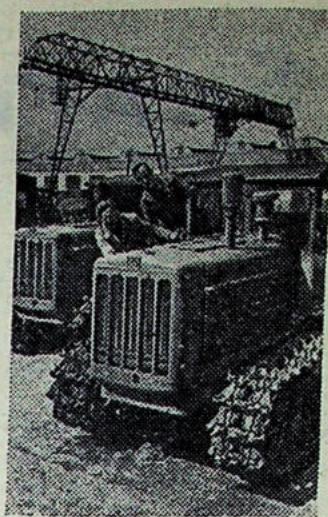
apvalomas, sulyginamas ir priklajama 20 cm sausų šiaudų. Pastatomos viena ar dvi siloso kapoklės, o susmulkintą masę po užimtą plotą skirsto du žmonės. Susmulkintą masę nuolat sumina DT-54 traktorius taip, kad kuo daugiau išsispautų oras. Suminami 2—2,5 metro aukščio kūgiai. Prieš nuleidžiant žemėn traktorių, reikia lygiai apipiauti kūgio šonus, nes jų traktorių gerai nesu-trambuoja. Apipiovus apie 30 centimetrų, masę sukraunama ant viršaus ir suspaudžiama.

Jei silosuojama masė turi tik iki 30 proc. drėgmės, viršų reikia

užpilti sausais pelais, apdėti lentomis, padaryti stoginės formos. Jei masė peraugus, viršų reikia apkasti 30 cm storio molio sluoksniu. Silosuojant reikalinga dėti truputį druskos, nes tada masė turi geresnį rūgumą.

Naujas siloso gaminimas užima daug mažiau laiko, pigi siloso savikaina, nereikalinga kasti specialių tranšėjų. Gaminant silosą naujuoju būdu, nebūtina nupiautas silosines kultūras vežti prie fermų, o galima silosuoti tiesiog vietoje.

Br. GAILIONAS
Miklerių miškų pagalbinio ūkio vedėjas

CHARKOVAS. Traktorių fabrike nuo surenkamojo konvejerio išleidžiamas naujas greitaigis vikšrinis traktorius „T-75“.

Naujos mašinos svoris beveik toks pat, kaip ir „DT-54“, tačiau jos pajėgumas beveik du kartus didesnis. Traktoriaus „T-75“ variklis užvedamas starteriu. Kabinoje įrengtas ventiliatorius. Žiemą traktorininkas gali naudotis šildymo įrengimais.

Nuotraukoje: nauji „T-75“ traktoriai išleidžiami iš gamyklos.

MOKSLAS ir TECHNIKA

Folija vietoje poliravimo

Su poliruotais baldais reikia elgtis nepaprastai atsargiai — žiūrėk, kuo nors per baldą brūkštelėjai, ir veldrodinis blizgesio paviršius suraižytas. Be to, tokie baldai labai greit genda būdami saulėje.

Atsivėlgdami į tai, vokiečių specialistai pasiūlė vietoje brangios faneros, padengti baldų paviršius folija iš plastmasės. Tai nauja medžiaga, nebijanti šviesos. Ją galima plauti.

Aluminiinės vinys

Tvirtinant čerpes arba asbestocementines plokšteles, pasirodo, galima naudoti aluminiines vinis. Joms pulkiausiai galima sukalti įvairiausių rūšių medį. Bandymai parodė, kad alumininės vinys ypač gerai tvirtinti kietų medžio rūšių detales, kuriose paprastos vinys greit rūdija. Dar vienas šių vinų privalumas — jos labai retai lūžta.

Už redaktorių
Č. BYTAUTAS

Rajono žemės ūkio inspekcijos darbuotojų kolektyvas reiškia gilią užuojautą vyr. inžinieriui
ANTANUI MEDZIUI dėl jo motinos mirties.